

УДК 378.147:640.4:005.336.2:37.013

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-9>

К. А. СЕФІХАНОВА,
кандидат економічних наук, доцент,
декан ВП «Дніпровський факультет менеджменту і бізнесу»
Київського університету культури» (м. Дніпро, Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-7921-6108>

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

У статті здійснено теоретичне осмислення антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в умовах цифровізації та технологізації сфери гостинності. Метою статті є теоретичне осмислення антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та обґрунтування його змістової структури крізь призму людиноцентричних, гуманістичних і суб'єктно-рефлексивних засад професійної підготовки в умовах технологізації сфери гостинності. На основі сформульованої мети визначено такі завдання дослідження: обґрунтувати змістові напрями антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи; розкрити особливості поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу, збереження гуманістичної природи професійної взаємодії та формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців сфери гостинності; узагальнити та візуалізувати змістову структуру антропологічного виміру означеного феномену. Для досягнення мети дослідження використано комплекс теоретичних методів: аналіз, синтез, порівняння та узагальнення наукових джерел – для розкриття сутності антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи; систематизацію та інтерпретацію наукових підходів – для визначення людиноцентричних, гуманістичних і суб'єктно-рефлексивних засад професійної підготовки у сфері гостинності; структурно-логічний аналіз – для обґрунтування змістової структури антропологічного виміру та виокремлення його основних напрямів. Результати дослідження полягають в обґрунтуванні змістової структури антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, яка охоплює три взаємопов'язані напрями (поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу; збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності; формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи); побудові структурної схеми антропологічного виміру, що відображає взаємозв'язок його змістових напрямів та їх компонентів; визначенні інноваційно-технологічної компетентності сучасного фахівця сфери гостинності як інтегративної характеристики, що передбачає не лише сукупність технологічних знань і навичок, а й здатність до людиноцентричної, гуманістично орієнтованої та емоційно-комфортної професійної взаємодії у цифровізованому сервісному середовищі.

Ключові слова: антропологічний підхід, інноваційно-технологічна компетентність, фахівці готельно-ресторанної справи, людиноцентризм, сфера гостинності, професійна суб'єктність, гуманістична взаємодія, цифровізація, сервісна взаємодія

Постановка проблеми. Сучасна сфера готельно-ресторанного бізнесу зазнає суттєвих трансформацій під впливом інноваційних технологій, автоматизації сервісних процесів, цифровізації управління та зміни характеру професійної взаємодії. У цих умовах зростає потреба у фахівцях, здатних не лише ефективно

використовувати сучасні технологічні рішення, а й зберігати гуманістичний характер сервісу, орієнтованого на людину, її потреби, емоційний комфорт і комунікативну взаємодію. Водночас професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи нерідко зосереджується переважно на технологічному та функціональному аспектах професійної діяльності, що актуалізує проблему осмислення антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності. Це зумовлює необхідність переосмислення професійної освіти у контексті людиноцентризму, гуманізації й розвитку професійної суб'єктності майбутнього фахівця сфери гостинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому дискурсі активно досліджуються: теоретичні підходи до розуміння сутності та структури інноваційної (Л. Бурчак [2023], О. Євдокімова, Н. Алєєксєєнко [2017] та ін.) та технологічної (І. Бухун, Л. Кравченко [2020], С. Ратовська [2010] та ін.) компетентності майбутніх фахівців; проблеми цифровізації професійної підготовки фахівців сфери гостинності (Є. Долинський, Д. Колихаліна [2025], Н. Маковецька, В. Горлач, А. Конох [2026], Д. Петрунчак [2025] та ін.); антропологічний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців (Н. Горбова [2017], М. Швед [2005] та ін.); гуманістичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців (Л. Віннікова [2026], О. Столяренко, О. Столяренко [2020] та ін.); вплив інноваційних технологій на характер професійної взаємодії у сфері гостинності (Т. Лисюк, О. Терещук, М. Пасічник [2022], І. Тищук, М. Пасічник, М. Пилипчук [2025], Н. Терещук [2022] та ін.). Попри значну кількість наукових праць, присвячених проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та інноваційно-технологічній компетентності, антропологічний вимір останньої залишається недостатньо висвітленим у педагогічних дослідженнях. Недостатньо розкритими є питання поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу, збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом, а також ролі професійної суб'єктності у процесі підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Мета статті – здійснити теоретичне осмислення антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та обґрунтувати його змістову структуру крізь призму людиноцентричних, гуманістичних і суб'єктно-рефлексивних засад професійної підготовки в умовах технологізації сфери гостинності.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використано комплекс теоретичних методів: аналіз, синтез; систематизацію та інтерпретацію наукових підходів – для визначення людиноцентричних, гуманістичних і суб'єктно-рефлексивних засад професійної підготовки у сфері гостинності; структурно-логічний аналіз – для обґрунтування змістової структури антропологічного виміру та виокремлення його основних напрямів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Антропологічний вимір інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи доцільно розглядати крізь призму людиноцентризму, гуманістичних цінностей професійної освіти та особливостей професійної взаємодії у сфері гостинності. У сучасних умовах технологізації сервісної діяльності професійна підготовка майбутніх фахівців має бути спрямована не лише на оволодіння інноваційними технологіями, цифровими сервісами й автоматизованими системами, а й на збереження гуманістичної природи сфери гостинності, у центрі якої перебуває людина, її потреби, емоції та комунікативний досвід.

З огляду на це антропологічний вимір інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи доцільно розкрити через такі змістові напрями: 1) поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу; 2) збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності; 3) формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

У сучасних умовах технологізації сфери гостинності особливої значущості набуває *проблема поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу*. Інноваційні технології, цифрові сервіси та автоматизовані системи управління дедалі активніше інтегруються у професійну діяльність фахівців готельно-ресторанної справи, однак ефективність сервісу визначається не лише технологічними можливостями, а

й здатністю забезпечити персоналізовану, гуманістично орієнтовану взаємодію з клієнтом. У цьому аспекті заслуговують на увагу наукові положення М. Сагайдака, який розглядає сервісно-орієнтовану бізнес-модель крізь призму людиноцентричного підходу. Дослідник наголошує на необхідності «орієнтації на індивідуальні запити і вибудову відносин на засадах стратегічного партнерства» [Сагайдак, 2023, с. 272], що свідчить про зміщення акценту із суто технологічного забезпечення сервісу на врахування потреб, очікувань і досвіду людини як центрального суб'єкта сфери гостинності. Автор підкреслює, що сучасна сервісно-орієнтована модель ґрунтується на концепції, «де основна цінність створюється через надання якісних послуг з метою максимального задоволення клієнта» [Сагайдак, 2023, с. 272]. Водночас важливо, що технологічна інтеграція розглядається не як самоціль, а як інструмент підвищення якості сервісної взаємодії. Зокрема, дослідник зазначає, що диджиталізація процесів створення і надання послуги є ефективною саме тому, що сучасні клієнти цінують доступ до сервісів та кастомізований підхід у вирішенні їх потреб [Сагайдак, 2023, с. 272]. Це свідчить про зростання значущості індивідуалізації сервісу, орієнтації на персональні запити клієнта та необхідності врахування його очікувань, уподобань і досвіду у процесі професійної взаємодії.

Особливу увагу у межах антропологічного підходу привертає запропонований М. Сагайдаком концепт «Споживач – людина, особистість і партнер». Таке потрактування безпосередньо пов'язується з парадигмою людиноцентризму і орієнтацією на моделі бізнесу H2H (Human 2 Human), у межах якої споживач розглядається не лише як отримувач послуг, а як активний учасник процесу створення сервісної цінності [Сагайдак, 2023, с. 275]. У цьому аспекті важливим також є й твердження автора про те, що підприємство сфери гостинності має прагнути зрозуміти «думки, прагнення, турботи, захоплення, інтереси, бажання, страхи» клієнта [Сагайдак, 2023, с. 275]. Такий підхід свідчить про необхідність формування у майбутніх фахівців не лише технологічних знань і навичок, а й емпатії, комунікативної культури, здатності до рефлексії та людиноцентричної професійної взаємодії.

З огляду на наукові положення М. Сагайдака можемо зазначити, що проблема поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу набуває особливої актуальності у професійній підготовці майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. У сучасній сфері гостинності ефективність професійної діяльності визначається не лише рівнем володіння інноваційними технологіями, а й здатністю забезпечувати гуманістично орієнтовану, персоналізовану взаємодію з клієнтом. У зв'язку з цим інноваційно-технологічна компетентність майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи має передбачати поєднання технологічних знань і навичок із розвитком емпатії, комунікативної культури, здатності враховувати індивідуальні потреби людини та вибудовувати партнерську сервісну взаємодію.

Наукові положення, представлені у статті Е. Сірої, О. Світлинець та О. Парубця, додатково підтверджують актуальність проблеми поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу у сфері гостинності. Автори наголошують, що інноваційні технології у сучасній індустрії гостинності не обмежуються лише впровадженням технічних рішень, а формують нову якість сервісної взаємодії, орієнтовану на персоналізацію, цифрову комунікацію та підвищення рівня задоволеності клієнтів. У дослідженні підкреслюється, що технології створюють умови для персоналізованої взаємодії з гостями, а їх значення полягає не лише у підвищенні операційної ефективності, а й у забезпеченні комфортного, індивідуалізованого досвіду клієнта [Сіра та ін., 2025, с. 94]. Також науковці акцентують увагу на тому, що сучасна цифровізація сервісу має базуватися на клієнтоорієнтованому підході, у межах якого технології інтегруються у процес взаємодії клієнта з сервісом та спрямовуються на врахування індивідуальних потреб, очікувань і досвіду людини. У цьому контексті особливого значення набуває персоналізація сервісу, оскільки сучасні клієнти дедалі більше цінують індивідуалізований підхід, якість комунікації та врахування власних запитів у процесі обслуговування [Сіра та ін., 2025, с. 96].

Важливим у контексті досліджуваної проблематики є також твердження авторів про те, що ефективність технологічної інтеграції визначається не самим фактом упровадження інновацій, а тим, наскільки вони підсилюють клієнтський досвід та сприяють формуванню

довгострокової конкурентної переваги підприємства [Сіра, Світлинець, Парубець, 2025, с. 95]. Як висновок, у дослідженні простежується ідея необхідності гармонійного поєднання цифрових технологій із гуманістично орієнтованою моделлю сервісу, у центрі якої перебуває людина, її потреби, емоційний комфорт і досвід взаємодії. Це дозволяє розглядати інноваційно-технологічну компетентність майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи не лише як сукупність технологічних знань і навичок, а як інтегративну характеристику, що передбачає здатність до людиноцентричної професійної взаємодії в умовах цифровізації сфери гостинності.

Цікавою є думка В. Мандрика, У. Новак і Г. Говди, які зазначають, що сучасна сфера гостинності має розвиватися на засадах синергії технологій і культури обслуговування, у межах якої інноваційні технології розглядаються не лише як інструмент оптимізації виробничих процесів, а як важливий засіб формування емоційного комфорту, персоналізованого гостьового досвіду, сервісної етики та культурно-естетичної виразності сервісу [Мандрик та ін., 2025]. Автори наголошують, що технологічна ефективність у сучасному готельно-ресторанному бізнесі не повинна протиставлятися гуманістичним цінностям гостинності, а має інтегруватися у систему професійної взаємодії з клієнтом через комунікацію, емоційність, естетику, індивідуальний підхід і сервісну культуру. У дослідженні підкреслено, що технології набувають комунікативної, іміджевої та культурної функції, а технологічна культура персоналу має поєднувати технічну грамотність, етичну відповідальність, естетичне чуття та здатність забезпечувати позитивний емоційний досвід гостя [Мандрик та ін., 2025]. Відтак, автори обґрунтовують концепцію «технологічно осмисленої гостинності», у якій технічна досконалість, емоційна взаємодія, культурна виразність і людиноцентричний сервіс виступають взаємодоповнювальними складниками сучасної моделі гостинності.

Отже, аналіз наукових підходів дає підстави стверджувати, що сучасна індустрія гостинності потребує не лише впровадження інноваційних технологій, автоматизованих систем і цифрових сервісів, а й забезпечення персоналізованої, емоційно комфортної та гуманістично орієнтованої взаємодії з клієнтом. У наукових дослідженнях простежено тенденцію до переосмислення ролі технологій у сервісному середовищі: вони розглядаються не як самоціль, а як інструмент підтримки комунікації, індивідуалізації сервісу, формування позитивного клієнтського досвіду й розвитку сервісної культури. У зв'язку з цим інноваційно-технологічна компетентність майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи має формуватися як інтегративна характеристика, що поєднує технологічну грамотність, сервісну етику, комунікативну культуру, емоційну чутливість, здатність до персоналізації взаємодії та використання цифрових технологій відповідно до гуманістичних цінностей сучасної гостинності.

У контексті дослідження наступного напрямку антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, а саме – *збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності*, доцільним і важливим є звернення до дисертаційної праці Г. Гарбар «Філософія гостинності в українському просторі туризму (соціально-філософський аналіз)» [Гарбар, 2013]. Цінність цієї праці для нашого дослідження полягає в тому, що авторка розглядає гостинність не лише як сервісну чи економічну категорію, а як гуманістичний, культурний та комунікативний феномен, у центрі якого перебуває людина, її емоційний комфорт, довіра, взаємоповага та морально-етичні засади взаємодії. Аналіз змісту дисертації дозволяє виокремити низку наукових положень, які безпосередньо розкривають сутність зазначеного напрямку.

Зокрема, Г. Гарбар наголошує, що філософія гостинності ґрунтується на «особливому ставленні людини до людини на підставі гуманізму, людськості» [Гарбар, 2013, с. 3]. Авторка підкреслює, що гостинність розгортається як «підприємство про іншого, його комфорт, позитивне самовідчуття, спокій і свободу» [Гарбар, 2013, с. 3], а тому її сутність полягає не лише у формальному наданні послуг, а у створенні атмосфери психологічної безпеки та прийняття. У цьому контексті особливо важливим є твердження дослідниці про те, що «інший» має створити для «подорожуючого» такі умови, за яких він не почувався би «чужим», «стороннім», «відторгнутим» [Гарбар, 2013, с. 3].

Важливого значення для досліджуваної проблеми набуває також думка авторки про те, що гостинність сприяє формуванню атмосфери «відкритості, довіри, демократизму, свободи спілкування та взаємної поваги» [Гарбар, 2013, с. 4]. Це дозволяє розглядати сферу гостинності як простір гуманістичної комунікації, у якому міжособистісна взаємодія не втрачає своєї цінності навіть в умовах активної технологізації сервісу. Особливо значущим у межах антропологічного підходу є твердження Г. Гарбар про те, що в туризмі люди «постають як рівноправні суб'єкти, які потребують і заслуговують на розуміння і порозуміння» [Гарбар, 2013, с. 10].

Крім того, авторка наголошує на гуманістично-терапевтичному значенні комунікативної культури, яка базується на «визнанні гідності людини» та принципі толерантності [Гарбар, 2013, с. 21]. Науковиця підкреслює, що саме ці принципи сприяють формуванню суспільної атмосфери довіри, що є особливо важливим у сучасних умовах цифровізації та автоматизації сервісної взаємодії. Узагальнимо, що в дослідженні Г. Гарбар простежується ідея необхідності збереження людяності, емпатії, довіри та морально-етичних засад професійного спілкування в умовах технологічних трансформацій сфери гостинності.

Окремої уваги у контексті дослідження напряму збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності заслуговує дослідження тайванського науковця Х. С. Чанга (H. S. Chang), присвячене взаємодії людини і технологій у сфері смарт-гостинності та впливу впровадження розумних сервісів на користувацький досвід і розвиток інновацій у сервісному середовищі. Цінність цього дослідження полягає в тому, що автор розглядає технологізацію сфери гостинності не лише як процес автоматизації сервісу, а як трансформацію взаємодії людини з технологіями у межах професійного обслуговування.

Науковець наголошує, що успіх смарт-сервісів визначається не самими технологіями, а якістю взаємодії та сприйняттям користувача [Chang, 2026, с. 1]. При цьому сервісні інновації розглядаються як «перепроєктування середовищ взаємодії, у яких люди й інтелектуальні системи спільно створюють сервісний досвід» [Chang, 2026, с. 2]. Такий підхід демонструє, що в умовах цифровізації технології не повинні витіснити людину із сервісного процесу, а мають сприяти формуванню комфортної, зрозумілої та психологічно позитивної взаємодії між клієнтом і сервісним середовищем.

Особливо важливим для нашого дослідження є положення автора про необхідність проєктування «людноцентричних смарт-сервісів, які узгоджують технологічні можливості з потребами користувачів і їхніми перевагами у взаємодії» [Chang, 2026, с. 2]. Дослідник підкреслює, що смарт-сервіси мають формувати не лише функціональну ефективність, а й позитивний емоційний досвід, довіру та відчуття контролю з боку користувача [Chang, 2026, с. 10]. У цьому контексті особливо значущою є думка Х. С. Чанга (H. S. Chang) про те, що смарт-сервіси не повинні замінювати людський контакт, а мають доповнювати його, залишаючи персоналу завдання, пов'язані з емпатією, міжособистісною взаємодією та підтримкою клієнта [Chang, 2026, с. 10]. У дослідженні простежено ідею необхідності збереження людяності, емоційної взаємодії та гуманістичних засад сервісу навіть в умовах активної технологізації сфери гостинності.

Отже, збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності є важливим напрямом антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. У сучасних умовах цифровізації ефективність професійної діяльності визначається не лише здатністю використовувати інноваційні технології, цифрові сервіси та автоматизовані системи, а й умінням забезпечувати людиноцентричну, емоційно позитивну та етично виважену взаємодію з клієнтом. Технології у сфері гостинності мають розглядатися не як заміна міжособистісного спілкування, а як інструмент підтримки комфортного клієнтського досвіду, персоналізації сервісу та підвищення якості професійної комунікації.

У зв'язку з цим формування інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи має передбачати інтеграцію технологічної підготовки з розвитком гуманістичних якостей особистості. Важливими складниками такої компетентності є емпатія, емоційний інтелект, комунікативна культура, здатність до встановлення довірливих взаємин, толерантність, етичність професійної поведінки й

орієнтація на психологічний комфорт клієнта. Саме гармонійне поєднання технологічної грамотності та гуманістичних засад професійної взаємодії забезпечує формування сучасного фахівця сфери гостинності, здатного ефективно діяти в умовах цифрової трансформації сервісного середовища.

Третім змістовим напрямком антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є *формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців*. У контексті цього особливого значення набувають положення колективу авторів під керівництвом Д. Фарруджа (D. Farrugia), представлені в дослідженні «Праця у сфері гостинності та соціальність афективної праці», у якому акцентовано увагу на соціальному та колективному характері сервісної взаємодії. Дослідники наголошують, що створення позитивного емоційного досвіду клієнта у сфері гостинності є не результатом індивідуальних дій окремого працівника, а наслідком спільного продукування атмосфери сервісу через взаємодію персоналу, комунікативну узгодженість, емоційну підтримку та колективне управління афективним середовищем [Farrugia, et al., 2023]. У цьому контексті професійна суб'єктність майбутнього фахівця готельно-ресторанної справи набуває не лише індивідуального, а й соціального виміру, оскільки ефективна професійна діяльність передбачає здатність до кооперації, емоційної взаємопідтримки, гнучкого реагування на комунікативні ситуації та включення у спільне формування атмосфери гостинності. Автори підкреслюють, що афективна праця у сфері гостинності реалізується через «соціальність взаємодії», де працівники не лише виконують професійні функції, а постійно координують власні емоційні стани, поведінкові прояви та стилі комунікації відповідно до очікувань клієнтів і колективної атмосфери закладу [Farrugia, et al., 2023].

Особливо важливим для нашого дослідження є висновок про те, що атмосфера гостинності створюється через повсякденні практики взаємодії, підтримки, емоційної залученості та співпереживання між працівниками, що актуалізує необхідність розвитку у майбутніх фахівців навичок емпатійної комунікації, емоційного інтелекту, командної взаємодії та рефлексивного самоуправління [Farrugia, et al., 2023]. У зв'язку з цим професійну суб'єктність майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи доцільно розглядати як інтегративну характеристику особистості, що забезпечує здатність не лише до виконання технологічних операцій, а й до усвідомленого конструювання людиноцентричного простору сервісної взаємодії.

Важливим для осмислення професійної суб'єктності у сфері гостинності є також дослідження Д. Фарруджа (D. Farrugia) та колективу авторів «Молодь і праця у сфері гостинності: навички, суб'єктність та афективна праця». Дослідники розглядають сферу гостинності не лише як систему виконання сервісних функцій, а як простір реалізації суб'єктності працівника через міжособистісну взаємодію, емоційну присутність, комунікативну гнучкість та здатність створювати позитивний афективний досвід для споживача [Farrugia, et al., 2025].

Особливо цінним для нашого дослідження є положення про те, що праця у сфері гостинності ґрунтується не лише на технічних операціях, а на здатності працівника свідомо й рефлексивно конструювати взаємодію відповідно до атмосфери, естетики, стилю комунікації та очікувань клієнтів [Farrugia, et al., 2025]. Автори наголошують, що працівники сфери гостинності «використовують власні стилі взаємодії у спосіб, що свідомо й рефлексивно узгоджується з естетикою, брендингом, клієнтурою та моделями споживання різних закладів» [Farrugia, et al., 2025]. Це дозволяє розглядати професійну діяльність майбутнього фахівця готельно-ресторанної справи як діяльність суб'єкта, який не лише виконує функції обслуговування, а й формує емоційний, комунікативний та ціннісний простір сервісної взаємодії.

Важливим є також висновок авторів про те, що навички у сфері гостинності становлять своєрідну «міру особистісного прояву у праці», оскільки кваліфікований працівник сприймається як рефлексивна особистість, здатна до усвідомленої взаємодії, самопрезентації та управління атмосферою сервісу [Farrugia, et al., 2025]. У цьому контексті професійна суб'єктність майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи виявляється через здатність до емоційної саморегуляції, рефлексивного використання власних особистісних якостей, побудови людиноцентричної взаємодії та створення позитивного досвіду перебування клієнта в сервісному середовищі.

Окрім того, дослідники підкреслюють, що сучасна сфера гостинності передбачає продукування не лише послуг, а й емоцій, вражень та атмосфери задоволення, що безпосередньо пов'язано з антропологічним виміром професійної підготовки [Farrugia, et al., 2025]. У зв'язку з цим формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи доцільно розглядати як процес розвитку здатності до усвідомленої взаємодії, емпатійної комунікації, емоційної гнучкості, відповідальності за якість людських взаємин і рефлексивного управління власною професійною поведінкою.

Отже, узагальнення положень досліджень дозволяє стверджувати, що сучасна сфера гостинності потребує фахівця, здатного не лише до якісного виконання технологічних операцій, а й до свідомого конструювання людиноцентричного простору сервісної взаємодії. У цьому контексті професійна діяльність у сфері гостинності набуває вираженого соціального, комунікативного та афективного характеру, оскільки пов'язана зі створенням емоційного досвіду, атмосфери взаємодії та позитивного враження клієнта. У зв'язку з цим професійну суб'єктність майбутніх фахівців доцільно розглядати як інтегративну характеристику особистості, що виявляється у здатності до рефлексивного управління власною професійною поведінкою, емоційної саморегуляції, емпатійної комунікації, командної взаємодії, самопрезентації та гнучкого реагування на потреби й очікування споживачів. Це актуалізує необхідність посилення в професійній підготовці майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи людиноцентричних, комунікативних та емоційно-рефлексивних компонентів, що забезпечують їхню готовність до ефективної професійної взаємодії в умовах сучасного сервісного середовища.

На основі проведеного теоретичного аналізу було узагальнено змістову структуру антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, що представлена на рисунку 1.

Рис. 1. Структура антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи

Висновки. Проведений теоретичний аналіз засвідчив, що сучасна професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи потребує переосмислення у контексті антропологічного підходу, оскільки цифровізація та технологізація сфери гостинності змінюють не лише інструменти професійної діяльності, а й характер професійної взаємодії, сервісної комунікації та клієнтського досвіду. У зв'язку з цим інноваційно-технологічна компетентність майбутнього фахівця не може розглядатися виключно як сукупність технологічних знань і навичок, а має осмислюватися крізь призму людиноцентризму, гуманістичних цінностей і професійної суб'єктності.

У дослідженні обґрунтовано змістову структуру антропологічного виміру інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, що охоплює три взаємопов'язані напрями: поєднання технологічної ефективності з людиноцентричними цінностями сервісу; збереження гуманістичної природи професійної взаємодії фахівця з клієнтом в умовах технологізації сфери гостинності; формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. Встановлено, що зазначені напрями утворюють цілісний простір професійної підготовки, у межах якого технології розглядаються не як самоціль, а як засіб підтримки гуманістично орієнтованої та персоналізованої взаємодії у сфері гостинності. Аналіз наукових підходів засвідчив, що ефективність професійної діяльності у сфері гостинності визначається не лише рівнем технологічної підготовки, а й здатністю фахівця до емпатійної комунікації, емоційної саморегуляції, рефлексивного управління професійною поведінкою та побудови людиноцентричних взаємин у цифровізованому сервісному середовищі, що актуалізує необхідність посилення гуманістичних, комунікативних і суб'єктно-рефлексивних складників у професійній підготовці майбутніх фахівців.

Перспективи подальших наукових пошуків убачаємо у визначенні та обґрунтуванні компонентів інноваційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи з урахуванням антропологічного виміру професійної діяльності, зокрема людиноцентричної взаємодії, гуманістичного характеру сервісу, емоційно-комунікативних аспектів професійної взаємодії та професійної суб'єктності фахівця в умовах цифровізації сфери гостинності.

Список використаних джерел

- Бурчак, Л.В. (2023). Дефініціювання феномену інноваційної компетентності в педагогічній теорії і практиці. *Інноваційна педагогіка*, 1 (64), 126–129. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/64.1.24>
- Бухун, І., & Кравченко, Л. (2020). Технологічна компетентність здобувачів вищої освіти як проблема педагогічної науки і практики. *Українська професійна освіта*, 7, 115–122. <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2020.7.238050>
- Віннікова, Л. (2026). Гуманістичні засади професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси*, 4 (24), 246–255. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-4\(24\)-246-255](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-4(24)-246-255)
- Гарбар, Г. А. (2013). *Філософія гостинності в українському просторі туризму: соціально-філософський аналіз* [Дис. д-ра філос. наук, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова]. Київ.
- Горбова, Н.А. (2017). Формування правової культури: Антропологічний підхід. *Порівняльно-аналітичне право*, 5, 24–26.
- Долинський, Є., & Колихаліна, Д. (2025). Від традицій до цифровізації: Еволюція підготовки гідів-перекладачів у контексті змін у туристичній галузі. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 1 (88), 314–320. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-45>
- Євдокімова, О. О., & Алексеєнко, Н. В. (2017). Інноваційна компетентність як професійно важлива риса сучасного фахівця. *Право і безпека*, 65 (2), 146–152.
- Лисюк, Т., Терещук, О., & Пасічник, М. (2022). Інноваційні технології у готельно-ресторанному господарстві. *Economy and Society*, 40. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-11>
- Маковецька, Н., Горлач, В., & Конох, А. (2026). Підготовка майбутніх фахівців сфери туризму та гостинності до застосування у професійній діяльності

методів цифрового маркетингу. *Вісник науки та освіти*, 3 (45), 2598–2610. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2598-2610](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2598-2610)

Мандрик, В., Новак, У., & Говда, Г. (2025). Синергія технологій та культури обслуговування: Сучасні підходи до устаткування барів і сомельє-сервісу. *Економіка та суспільство*, 80. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-60>

Петрунчак, Д.В. (2025). Інноваційні педагогічні підходи до підготовки фахівців у сфері гостинності в умовах цифровізації освіти. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*, 108, 58–66. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2024-108-9>

Ратовська, С.В. (2010). Формування технологічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 1, 261–266.

Сагайдак, М. (2023). Партнерство та диверсифікація як чинники формування сервісно-орієнтованої бізнес-моделі підприємств готельно-ресторанного бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету*, 320 (4), 271–277. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-320-4-40>

Сіра, Е.О., Світлицький, О.В., & Парубець, О.В. (2025). Використання інноваційних технологій для покращення обслуговування гостей. *Український економічний часопис*, 10, 92–98. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-14>

Столяренко, О., & Столяренко, О. (2020). Компаративістські засади гуманітарно-мовної освіти в Україні. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 64, 112–116. <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2020-64-112-116>

Терещук, Н. (2022). Інноваційні технології в індустрії гостинності. *Інфраструктура ринку*, 69, 155–162. <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-28>

Тищук, І., Пасічник, М., & Пилипчук, М. (2025). Інноваційні технології в індустрії гостинності: від штучного інтелекту до віртуальної реальності. *Економіка та суспільство*, 79. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-120>

Швед, М. (2005). Антропологічний підхід до професійної підготовки педагога. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*, 1 (19), 65–73.

Chang, H. S. (2026). Human-Technology Interaction in Smart Hospitality Services: How Smart Service Adoption Shapes User Experience and Enterprise Innovation. *International Journal of Technology and Human Interaction*, 22 (1), 1–13. <https://doi.org/10.4018/IJTHI.408725>

Farrugia, D., Coffey, J., Gill, R., Sharp, M., Threadgold, S. (2025). Youth and hospitality work: Skills, subjectivity and affective labour. *Journal of Sociology*, 61 (3), 528–546. <https://doi.org/10.1177/14407833241252486>

Farrugia, D., Coffey, J., Threadgold, S., Adkins, L., Gill, R., Sharp, M., Cook, J. (2023). Hospitality work and the sociality of affective labour. *The Sociological Review*, 71 (1), 47–64. <https://doi.org/10.1177/00380261221121233>

References

Bukhun, I., & Kravchenko, L. Technological competence of higher education students as a problem of pedagogical science and practice. *Ukrainian Professional Education*, 2020, no. 7, pp. 115–122. doi: 10.33989/2519-8254.2020.7.238050 (In Ukrainian).

Burchak, L.V. Definition of the phenomenon of innovative competence in pedagogical theory and practice. *Innovative Pedagogy*, 2023, issue 64, part 1, pp. 126–129. doi: 10.32782/2663-6085/2023/64.1.24 (In Ukrainian).

Chang, H. S. (2026). Human-Technology Interaction in Smart Hospitality Services: How Smart Service Adoption Shapes User Experience and Enterprise Innovation. *International Journal of Technology and Human Interaction*, vol. 22, issue 1, pp. 1–13. doi: 10.4018/IJTHI.408725

Dolynskiy, Ye., & Kolykhalina, D. From traditions to digitalization: evolution of guide-interpreter training in the context of tourism industry changes. *Current Issues of the Humanities*, 2025, issue 88, vol. 1, pp. 314–320. doi: 10.24919/2308-4863/88-1-45 (In Ukrainian).

Farrugia, D., Coffey, J., Gill, R., Sharp, M., & Threadgold, S. Youth and hospitality work: Skills, subjectivity and affective labour. *Journal of Sociology*, 2025, vol. 61, issue 3, pp. 528–546. doi: 10.1177/14407833241252486

Farrugia, D., Coffey, J., Threadgold, S., Adkins, L., Gill, R., Sharp, M., & Cook, J. Hospitality work and the sociality of affective labour. *The Sociological Review*, 2023, vol. 71, issue 1, pp. 47–64. doi: 10.1177/00380261221121233

Harbar, H.A. (2013). *Filosofiiia hostynnosti v ukrainskomu prostori turyzmu (sotsialno-filosofskyi analiz)*. Diss. dokt. filos. nauk [Philosophy of hospitality in the Ukrainian tourism space (socio-philosophical analysis). Doct. philos. sci. diss.]. Kyiv, 394 p. (In Ukrainian).

Horbova, N.A. (2017). *Formuvannia pravovoi kultury: antropologichnyi pidkhid* [Formation of legal culture: anthropological approach]. *Porivnialno-analitychne pravo* [Comparative Analytical Law], no. 5, pp. 24–26. (In Ukrainian).

Lysiuk, T., Tereshchuk, O., & Pasichnyk, M. Innovative technologies in the hotel and restaurant. *Economy and Society*, 2022, no. 40. doi: 10.32782/2524-0072/2022-40-11 (In Ukrainian).

Makovetska, N., Horlach, V., & Konokh, A. Training future specialists of tourism and hospitality for the application of digital marketing methods in their professional activity. *Bulletin of Science and Education*, 2026, no. 3 (45), pp. 2598–2610. doi: 10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2598-2610 (In Ukrainian).

Mandryk, V., Novak, U., & Hovda, H. (2025). Synergy of technology and service culture: modern approaches to bar equipment and sommelier service. *Economy and Society*, 2025, no. 80. doi: 10.32782/2524-0072/2025-80-60 (In Ukrainian).

Petrunchak, D. V. Innovative pedagogical approaches to training hospitality specialists in the conditions of digitalization of education. *Pedagogical Sciences: Collection of Research Papers*, 2025, no. 108, pp. 58–66. doi: 10.32999/ksu2413-1865/2024-108-9 (In Ukrainian).

Ratovska, S. V. (2010). *Formuvannia tekhnologichnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv* [Formation of technological competence of future primary school teachers]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny* [Collection of Scientific Papers of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University], no. 1, pp. 261–266. (In Ukrainian).

Sahaidak, M. Partnership and diversification as factors in the formation of a service-oriented business model of hotel and restaurant business enterprises. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 2023, vol. 320, no. 4, pp. 271–277. doi: 10.31891/2307-5740-2023-320-4-40 (In Ukrainian).

Shved, M. (2005). *Antropologichnyi pidkhid do profesiinoi pidhotovky pedahoha* [Anthropological approach to teacher professional training]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia pedahohichna* [Bulletin of Lviv University. Pedagogical Series], vol. 1 (19), pp. 65–73. (In Ukrainian).

Sira, E. O., Svitlynets, O. V., & Parubets, O. V. Using innovative technologies to improve guest service. *Ukrainian Economic Journal*, 2025, no. 10, pp. 92–98. doi: 10.32782/2786-8273/2025-10-14 (In Ukrainian).

Stoliarenko, O., & Stoliarenko, O. (2020). *Komparatyvistski zasady humanitarno-movnoi osvity v Ukraini* [Comparative bases of humanitarian and language education in Ukraine]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: Pedahohika i psykhohohiia* [Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology], vol. 64, pp. 112–116. doi: 10.31652/2415-7872-2020-64-112-116 (In Ukrainian).

Tereshchuk, N. (2022). *Innovatsiini tekhnolohii v industrii hostynnosti* [Innovative technologies in the hospitality industry]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure], no. 69, pp. 155–162. doi: 10.32782/infrastruct69-28 (In Ukrainian).

Tyshchuk, I., Pasichnyk, M., & Pylypchuk, M. Innovative technologies in the hospitality industry: from artificial intelligence to virtual reality. *Economy and Society*, 2025, no. 79. doi: 10.32782/2524-0072/2025-79-120 (In Ukrainian).

Vinnikova, L. *Humanistychni zasady profesiinoi pidhotovky studentiv u zakladakh vyshchoi osvity* [Humanistic principles of professional training of students in higher education institutions]. *Society and National Interests*, 2026, no. 4 (24), pp. 246–255. doi: 10.52058/3041-1572-2026-4(24)-246-255 (In Ukrainian).

Yevdokimova, O. O., & Aleksieienko, N. V. (2017). *Innovatsiina kompetentnist yak profesiino vazhlyva rysa suchasnoho fakhivtsia* [Innovative competence as a professionally important feature of a modern specialist]. *Pravo i bezpeka* [Law and Security], vol. 65 (2), pp. 146–152. (In Ukrainian).

ANTHROPOLOGICAL DIMENSION OF THE INNOVATIVE AND TECHNOLOGICAL COMPETENCE OF FUTURE HOTEL AND RESTAURANT INDUSTRY SPECIALISTS

Kateryna Sefikhanova, Candidate of Sciences in Economy, Associate Professor, Dean of the Dnipro Faculty of Management and Business of the Kyiv University of Culture, Dnipro, Ukraine

E-mail: Dnipro.kuk@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-7921-6108>

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-9>

Keywords: *anthropological approach, innovative and technological competence, hotel and restaurant industry specialists, human-centeredness, hospitality industry, professional subjectivity, humanistic interaction, digitalization, service interaction*

*The article presents a theoretical understanding of the anthropological dimension of the innovative and technological competence of future hotel and restaurant industry specialists in the context of digitalization and technologization of the hospitality industry. The relevance of the study is determined by the need to reconsider the professional training of future hospitality specialists under conditions of the active implementation of digital technologies, automated systems, smart services, and artificial intelligence technologies into professional activity. **The purpose** of the article is to provide a theoretical understanding of the anthropological dimension of the innovative and technological competence of future hotel and restaurant industry specialists and to substantiate its content structure through the prism of human-centered, humanistic, and subject-reflective foundations of professional training under conditions of the technologization of the hospitality industry.*

*Based on the stated purpose, the following research **objectives** were defined: to substantiate the content directions of the anthropological dimension of the innovative and technological competence of future hotel and restaurant industry specialists; to identify the specific features of combining technological efficiency with human-centered service values, preserving the humanistic nature of professional interaction between specialists and clients, and developing the professional subjectivity of future hospitality specialists; to generalize and visualize the content structure of the anthropological dimension of the specified phenomenon.*

*To achieve the purpose of the study, a set of theoretical **methods** was used: analysis, synthesis, comparison, and generalization of scientific sources – to reveal the essence of the anthropological dimension of the innovative and technological competence of future hotel and restaurant industry specialists; systematization and interpretation of scientific approaches – to determine the human-centered, humanistic, and subject-reflective foundations of professional training in the hospitality industry; and structural and logical analysis – to substantiate the content structure of the anthropological dimension and identify its main directions.*

***The results** of the study consist in substantiating the content structure of the anthropological dimension of the innovative and technological competence of future hotel and restaurant industry specialists, which includes three interrelated directions: combining technological efficiency with human-centered service values; preserving the humanistic nature of professional interaction between specialists and clients under conditions of the technologization of the hospitality industry; and developing the professional subjectivity of future hotel and restaurant industry specialists. A structural scheme of the anthropological dimension was developed, reflecting the interrelation of its content directions and their components.*

***Conclusions.** It was determined that the innovative and technological competence of a modern hospitality specialist should be considered not only as a set of technological knowledge and skills, but also as an integrative characteristic that involves the ability to ensure human-centred, humanistically oriented, and emotionally comfortable professional interaction within a digitalised service environment. The necessity of strengthening humanistic, communicative, emotional-reflective, and subject-value components in the professional training of future hospitality specialists was substantiated, as these components ensure effective professional interaction under conditions of contemporary technological transformations in the hospitality industry. Therefore, the development of innovative and technological competence should be focused on combining digital readiness with the preservation of the humanistic essence of hospitality services.*

Дата надходження до редакції / Submitted: 30.03.26

Дата прийняття до публікації / Accepted: 21.04.26

Дата публікації / Published: 15.06.26